

LBRIS

We know
books

Gheorghe Filip

ÎNGERUL PĂZITOR

Editura Ink Story
Pucioasa, 2024

Sună cineva la ușă. Pare să-i fi înțepenit degetul, și l-o fi prins cine știe cum și s-o fi desprins vreun fir și n-o să mai găsească acolo decât o arătare de tăciune. S-o fi întâmplat ceva, o fi aruncat cineva niște Molotovi în sediile politice și-o să ardă tot orașul, o fi tăbărit cineva cu bombardeaua pe noi — hai să-i trezim p-ăștia, în văgăuna asta. Deschid nervos. Lumina, care dă năvală odată cu mine — becul de pe hol s-a ars de mult și administratorul tot promite că o să-l înlocuiască — decupează făptura mare și impozantă a poștașului. O creatură preistorică, o relicvă din alte vremuri. Omul își întinde gura și odată cu ea fug spre urechi și cele două aripi ale mustății roșcovane, ca o pasăre care vrea să-și ia zborul; își desfăce geanta mare, lucioasă de atâta purtat, scoate din ea un plic și mi-l întinde cu aerul că-mi face un hatâr. Îl iau, mormăi un „mulțumesc” și îl redau întinericului din care a venit. Se descurcă el până la lift.

Învârt plicul în mână. O altă relicvă care mă coboară în alt veac. Pe vremea caligrafiei. Nu știi de la cine vine, fiindcă nu e decât adresa destinatarului, scrisă cu literele rotunde, îmbârligate, de altădată. Îl desfac, o singură coală cu un singur rând: *Vino urgent. Bunicul e pe moarte.* Niciun semn de exclamare. Cine să-mi fi trimis misiva asta? Azi nu mai scrie nimeni așa, literele sunt nervoase, ascuțite, se încaieră și se mănâncă între ele, încât atunci când izbutești să deslușești câte un cuvânt, îți vine să slobozești ca pe câmpul de luptă acel victorios „ura”. Dar, importantă e vestea.

Așadar, se prăpădește *le grand professeur*, cel care mă terorizase în copilărie cu tabla înmulțirii. Radu Călin, care trăia de mulți ani singur, se pregătea să dea ortul popii. Ciudat sau nu, dar nu simțeam nicio emoție. Îmi imaginam cum se vor desfășura lucrurile: niște babe, care atât așteaptă, se vor vânzoli prin toată casa, se vor îngriji să se ducă dincolo curat, îl vor ferchezui, vor profita ca să-și bocească morții lor și îl vor înconjura cu flori care se vor ofili, va miroși a ceară și a tămâie, vor lipăi până la cimitir, vor da o fugă la crucile lor să verse și acolo o lacrimă, apoi vor molfăi cu poftă pomana. Eu voi sta ceva mai departe de gloata asta; n-o să plâng, și ei vor zice: „ete-al dracu', nu-i dă și lui nicio lacrimă”, o să mă uit la ei, or să-mi pară urâți și fonfi, mă voi plictisi în cele din urmă și voi fi nerăbdător să plec. Așa încât e ca și cum aș fi fost. Mă voi întoarce și nu mă voi mai gândi la Radu mamii, Radule ori la Călin Nebunul decât când îmi va răsări în minte vreo amintire — eu în cine știe ce împrejurare învârtindu-mă pe lângă el.

Va trebui să mă duc totuși, deși n-am nicio pastilă miraculoasă și nici nu sunt capabil de vreo minune ca să-l întorc din drumul pe care a plecat deja. Sunt singurul lui nepot, singurul care-i duce numele mai departe, deși habar n-am până unde i-l voi duce și de ce i-l duc, pentru că sunt sigur că n-o să-i dau nicio strălucire.

Fiindcă o să dispar de acasă pentru o zi sau două, sper să nu fie nevoie de mai mult, va trebui să-i spun Ozanei. Frumos ar fi să o iau și pe ea, că doar e și bunicul ei. Ozana abia s-a trezit, e la baie, unde știu că întârzie atât cât să-și șteargă toate urmele somnului. O aștept răbdător cu cafeaua, m-am obișnuit cu ritualurile ei și, ca să-mi stăpânesc tremurul lăuntric, îmi aprind o țigară. După o veșnicie în care gândurile

mi s-au împrăștiat pe nu știu câte cărări, apare Ozana. E strălucitoare. Se așază, ia o țigară și fumăm amândoi. În tăcere. Ca să nu mă pierd în explicații, îi întind plicul. Ozana citește și i se luminează fața. „Ce bine!” zice ea. „Bine? Cum adică?” nu înțeleg eu și simt cum între noi crește troianul de zăpadă nins de indiferența ei cochetă. „Bine nu pentru că moare, sigur, asta mă îndurerează”, zâmbește ea, de parcă durerea provoacă zâmbete. „Bine pentru că tocmai m-a invitat o prietenă într-o excursie de câteva zile în Grecia și nu știam cum să-ți spun. Nu te superi, Puișor.” Puișor nu s-a supărat niciodată, la câte prietene avea Ozana, ar trebui să umblu tot timpul supărat. Doar mă încercă așa o părere de rău că n-am și eu prieteni cu care să mă plimb pe malurile Senei, ale Tamisei sau Potomacului ori care să mă invite măcar la o bere. Din cauza asta sunt puțin gelos pe prietenele ei, cărora le oferă cu generozitate mai tot timpul, mie lăsându-mi doar ceasurile de plictis și oboseală. Și atunci nu trebuie să o deranjez, fiindcă o doare capul, înghite niște pastile și își încinge fruntea cu un prosop umed. „Mi-ar fi făcut plăcere”, îi spun, „dar, evident, decât să asști la moartea unui prăpădit, e mult mai bine să stai la poalele Olimpului și să vorbești cu zeii”. „Vai, ce bun ești, Puișor!” exclamă Ozana și genele ei lungi mărunțesc drăgălaș sclipirea de bucurie.

Nu mai e nimic de spus, nimic de adăugat. Nici măcar n-o întreb cine e prietena, pentru că m-aș încurca între Lole, Vande și Octavii, nici când și cu ce pleacă ori prin ce insule vor colinda. Ozana se ridică, mă sărută pe frunte și se duce să se pregătească. Lucru pe care îl fac și eu. Mă învârt aiurea, pentru că nu știu ce să iau. Dacă te duci la un mort, e musai să iei flori și lumânări. Altceva? Habar n-am. Poate niște carne pentru pomană, niște băutură? N-ar fi caraghios, însă,

să-mi burdușesc mașina și s-o descarc în curte sub atâtea priviri bârfitoare? Astăzi nu se mai fac pomenile de altădată. Ori îi duci pe oameni la restaurant, ori împarți niște pachete în cimitir. Poate s-ar cuveni să fac niște pachete? Dar, câte? Și pe căldura asta... Până ajung, până moare ăla... Rămân la flori și lumânări. Restul, o să văd. Așa încât, sunt gata. Îmi iau la revedere de la Ozana, care își așteaptă prietena. „Ai grijă, Puișor”, zice ea. „Oricum, e bine. Ne alegem cu o casă.” „O casă?” „Păi da, nu ești tu singurul moștenitor? Doar nu vrei să ne mutăm la țară?” „A, nu, ce să facem acolo? Să cultivăm castraveți și să creștem găini? Nu, Puișor. O facem bani.” Da, Ozana are un simț practic mult mai dezvoltat. Îmi atinge din nou fruntea, mă urc în mașină, fac semne cu mâna și o invidiez: ea se duce să stea de vorbă cu Jupiter, iar eu, să ascult gemetele unui muribund. Și deodată mă pocnește o suspiciune: și dacă nu se duce în Grecia? Dacă Grecia o fi vreun bar de fițe și Olimpul vreun hotel de cinci stele? N-am vreme de amărăciune. Mă consolează și un poet: „E vechi păcatul și nu ești prima vinovată”.

Mă grăbesc la piață. În hala cu kiwi și banane sunt două șiruri de florărese. Mă gândesc ce flori îi plăceau celui care moare. N-am știut niciodată. Iau niște trandafiri albi și roșii — puritate și iubire. Lumânări. Se găesc și d-astea. De altfel, ca și politica, moartea e o afacere. Sunt servicii funerare la tot pasul, mai ales popii s-au băgat aici ca pe un tărâm care le aparține, pentru că inspiră mai multă încredere. Îți iau mortul de-acasă, ți-l aranjează după toate regulile, îl ferchezuiesc, îl pomădează, încât ăla întins în sicriu doar nu-ți zâmbește, se ocupă ei de tot ce e nevoie, iar tu nu trebuie decât să scoți banii. Simplu, nu?

Ies din oraș, am ceva de mers și dau drumul la

radio. A explodat o mașină-capcană, un individ a intrat cu camionul în mulțime, o fabrică a luat foc, un tren a deraiat, un autobuz a căzut într-o prăpastie. Morți și răniți peste tot. Doamne, nu se întâmplă și lucruri bune pe lumea asta? Ba da. Unul a găsit o bombă din al Doilea Război Mondial, niște cercetători caută insistent un leac pentru cancer, cineva a descoperit un schelet enorm, am fost cândva uriași, o prințesă a născut pentru a patra oară, o trupă rock s-a reunit după douăzeci de ani. Și începe o muzică săltăreață. Dau din cap în ritmul ei, îmi amintesc că mai mult ca sigur merg la o înmormântare și nu s-ar cuveni, dar nu se cuvine nici să adorm la volan, morții cu morții, viii cu viii, poate și în-curândului răposat îi plăcea muzica. Deodată aud un trosnet. Mașina! Opresc și mă uit în urmă. O pisică. I-am zdrobit capul. Ce naiba căuta și asta aici, pe câmp? Dar ceasul rău, pisica galbenă. Am făcut o victimă. Și pornesc mai departe. Mă îndrept spre a doua. Și dacă, mă fulgeră un gând, muribundul nu moare? Dacă nepotul (adică eu), în clipa în care se apropie de patul lui, îi transmite așa, fără să știe, un fluid magnetic sau electric, sau electromagnetic, ăla tremură scurt, străbătut de miracol, se lecuiește brusc și se ridică în capul oaselor? Poate mă sperie naibii și-o iau la sănătoasa. Dar, n-am eu asemenea... fluide. Și dacă Răducu nu e pe moarte? Doar o fi răcit cumva, i-o curge nasul, o fi făcut roșu-n gât și el a și intrat la idei. Frica de moarte. Cine spune că nu-i e frică bravează. Nu mi-a dat în gând să mă uit dacă pe plic sau pe foaie e vreo dată. Scrisoarea o fi făcut vreo trei-patru zile, între timp el o fi murit și eu n-am decât să-i caut crucea prin cimitir, să pun florile pe mormânt și să-i aprind o lumânare. Și dacă n-a murit? Așa cum scrie — el sau altcineva? — e pe moarte, bunul-simț l-ar obliga

să moară. Dar, mai există astăzi bun-simț? Și dacă n-a murit, unde te duci tu, Puișor, cu flori și cu lumânări? Nu face ăla ochii cât cepele? Nu vei fi de râsul celor care te văd și care vor crede că ești țicnit? Săracu dom' Radu, un nepot are și el și ăla e dus cu sorcova!

Dau pe marginea șoselei de o cruce mică, înfiptă într-un grilaj de fier. O privesc. Din poza de pe cruce se uită la mine un tânăr fălcos, ras în cap. Nefericitul! Deschid portiera și arunc florile și lumânările. Pentru un mort au fost, la un mort au ajuns.

Am cam amorțit. N-am mai fost de mult la un drum lung. Parcă mă dor și genunchii. Puișor, abia ai trecut de treizeci de ani și te-a și năpădit reumatismul! Cată că la patruzeci o să mergi în două bastoane. Intru în sat, n-ar fi rău să fac un popas de o cafea. Mă mai mișc puțin, îmi mai primenesc gândurile. Poate în timpul ăsta, ăla mai horcăie o dată, de două ori și dă ochii peste cap. Nici asta n-ar fi rău. Mă scutește de niște scene penibile.

Caut o prăvălie ceva, dar dau numai de niște de-alea cu butoaie de plastic pe-afară și cu câte o puștoaică în pragul ușii, cu blugi și cu țigara în mână. Găsesc un fel de tavernă mărginită de o plasă de sârmă. Dincolo, câteva mese și câțiva clienți. Opresc, cobor și arunc o privire pe ușa deschisă. Rafturi peste tot, sticle de ulei, de sucuri și apă minerală. Un galantar e burdușit cu brânză, parizer și pulpe înghețate de pui. În spatele tejghelei, o codană cu sâni mari și părul creț. În dreapta, la o fereastră decupată în zidul care delimitează terasa, stă cu coatele pe pervaz un bărbat bucălat, tuns scurt și cu ochii pe clienți. Înțeleg că el face și pe bodyguardul. Mă duc la el și îl întreb politico: se poate o cafea? Omul dă din cap și îmi face semn să mă așez la masă. E una liberă.

În așteptarea cafelei, îmi aprind o țigară și mă uit

la consumatori. Sunt vreo șapte inși risipiți la trei mese. Trei dintre ei sunt în vârstă, cu obrații supti, nerași, cu mustăți înspicate și când râd, își arată gingiile. Ceilalți patru sunt tineri, slăbănogi și arși de soare, nebărbieriți și ei; fața ascuțită a unuia se termină cu o barbă neagră. Au tâmplele rase și părul încâlcit spre creștet, doi dintre ei au câte un cercel în ureche, toți fumează și sorb tăria galbenă din niște pahare înalte. Am în minte imaginea idilică a țăranului de altădată și constat că nu se potrivește deloc cu cei de aici. Lipsește ceva esențial, pare-se.

Codana îmi aduce cafeaua și toate privirile umblă bezmetic și flămând pe ea ca niște gănganii. Fata le simte și dă să se unduie. Are pantaloni scurți, pulpe groase. Îmi beau cafeaua, ăia vorbesc ceva despre niște grămezi de nisip, de unul care fură saci de ciment, de primar și de mașina de gunoi, pe care n-au mai văzut-o de vreo lună de zile. Îi plătesc bodyguardului și plec. „Ce mă, ești șmecher?” aud când să ies în uliță. Mă întorc. Cel cu barbă e în picioare. Îi tremură cercelul în ureche. „V-am supărat cu ceva?” întreb căutându-i privirea. „Păi vii acilea și faci pe deșteptu'?” „N-am făcut nimic, am băut o cafea și-atât.” „Stai mă, dracu', jos”, îi zice unul în vârstă bărbosului. „Păi am dreptate”, zice bărbosul; se lasă pe scaun și apucă paharul. „Ete-al dracu'! Vine acilea și face pe scortosu'.” Nu mai zic nimic. Mă urc în mașină. Și nu știu de ce, satul mi se pare trist, și ulița bolovănoasă și îngustă.

S-a înnorat. S-a iscat deodată acolo, sus, un fel de tsunami care cotropește azurul. Aerul, înviorat brusc, începe și el să alerge, stârnind praful și răvășind pomii. Un fulger și o cascadă de tunete, de parcă Dumnezeu târăște ceva prin ceruri. L-a apucat vrednicia pesemne ori și-a amintit că e secetă mare pe pământ. Doar nu s-o

fi gândind la un potop! Ce-ar fi? Și să mă aleagă pe mine un al doilea Noe...

Se pornește ploaia cu stropi mari și rezezi, care răpăie pe tabla mașinii în strădania de a alcătui o melodie. Asta va fi vrând să facă și Dumnezeu: să cânte, aruncând niște butoaie unele peste altele, așa cum fac unii artiști pe scenă. Ștergătoarele nu mai prididesc, reduc viteza, mașina merge ca o căruță, drumul abia se vede prin plasticul alb-murdar al ploii. Încă un tunet se lasă greu, ca o lamă de topor care despică un trunchi uscat. „Ce-ai, mă?” îl cert pe Dumnezeu. „Ești șmecher? Te-a supărat cineva? Ți-a fugit Dumnezoaica de-acasă cu vreo prietenă?” Cum a fugit... Chiar, pe unde o fi Ozana? O fi ajuns în Bulgaria? O fi plecat cu avionul și acum s-o fi cățărat deja pe Olimp? Numai de nu și-ar zgâria mânușițele delicate!

Și brusc, așa cum începuse, ploaia se oprește. Cerul se limpezește până în străfunduri, încât un ochi de vultur l-ar putea zări pe Dumnezeu. Trec pe lângă o droagă la care se opintește un biet măgar. Sus sunt doi inși uzi până la piele. Râd și câmpul râde odată cu ei. Și deodată intru pe drum uscat. Până aici a vrut Al de Sus să plouă. Restul, pe altădată, că doar nu le-o face pe toate într-o singură zi.

Se vede satul. La marginea lui, pădurea în care, pe vremea tinereții muribundului, erau haite de lupi. Iarna — pe-atunci iernile soseau la soroc și n-aveau nimic din caricaturile astea capricioase de-acum —, dădeau iama după dobitoace. Radu avea niște povești teribile cu ei. Intru pe Linia Mare, care taie satul în două. Mi se părea largă cât un bulevard, între timp însă pare să se fi îngustat, cât abia să încapă două droage una lângă alta. Mă uit la case, încerc să regăsesc vechiul paradis al copilăriei mele. Toate copilăriile se petrec în

rai. Abia de-acolo încep cărările spinoase și se simte miasma infernului. Nu mai e nimic din ce știam eu. Am hoinărit pe-acolo vreme de opt ani, terminasem clasa întâi când ai mei s-au mutat la oraș. Îi îndemnase la asta și domnul profesor. „Dacă nu vă pasă de voi, gândiți-vă la copil”, le spunea. „Nu e păcat să se rateze aici, în locul ăsta uitat de Dumnezeu?” Acum cred că, dacă despre ratare ți-au vorbit la fereastră ursitorile, nu mai are nicio importanță locul. Am tânjit mereu după liniștea satului. După lătratul câinilor, cântecul cocoșilor, ciripitul vrăbiilor.

Casele nu mai sunt cele de odinioară. Pe-atunci aveau un aer de curățenie și nevinovăție, era acel alb al pereților, ca o mirare, și curțile erau mai mari, și pomii mai înalți. Acum pereții au culori vii, sunt roșii, grenau sau galbeni, gardurile nu mai sunt din lemn, ci din metal sau ciment, au dispărut scaunele de la porți, iar acoperișurile sunt mai ascuțite, mai sofisticate, semn poate că și cu sufletele oamenilor se întâmplă ceva.

Și nu mai cunosc pe nimeni. Nu mai deslușesc trăsăturile copiilor de odinioară. Nici nu îndrăznesc să mă opresc în dreptul cuiva și să-l întreb: „Tu ești Stănică, nu?”. S-au maturizat, s-au asprit, ochii și-au pierdut luminozitatea voioasă de altădată, probabil că ziua de azi îi ține încruntați, ziua de mâine le provoacă insomniile, mulți dintre ei s-au risipit prin lume, prin căpșunării, prin restaurante, în spatele cărucioarelor unor bătrâni răsfățați. Probabil lor li se datorează grămezile de nisip de la porți. Ajung în mijlocul satului, acolo unde altădată erau centrele puterii — primăria, biserica și școala. Primarul, preotul și dascălul reprezentau autoritatea, ei erau sfătuitoarii și, adesea, modelele celor din sat. N-a mai rămas decât biserica, dincolo de al cărei gard din fier forjat acum se înalță

o altă clopotniță, vopsită și ea în galben. Pesemne că e o culoare plăcută lui Dumnezeu. Unde or fi celelalte două? O să aflu eu.

Școala era o clădire mică, dărăpănată, un stup vechi, scorojit de soare, într-o permanentă zumzăire. Îmi amintesc ziua în care tata mi-a adus de la oraș un ghiozdan din carton, maroniu, cu două cataramे. N-am fost încântat, pentru că aș fi vrut altceva. „Eu am avut un ghiozdan din cârpă”, mi-a explicat tata. „Și să știi și tu un lucru: nu contează ghiozdanul, ci capul. Nu ghiozdanul te face deștept, băiete.” Oricum, profesorul a fost mai înțeleghător și mi-a dat o servietă de-a lui. Nu conta că era tot maronie și că era cam jerpelită. Abia mai târziu am înțeles că și ghiozdanul este un etalon al evoluției: de la cârpă la carton, și de la carton la cele împopistrate de astăzi, pe care le poartă ca pe niște trofee, bunicii.

Am cotit pe Covurlui, ulița jumătății mele de copilărie. Am emoții, dar nu pentru întâlnirea cu muribundul. Pe-aici, primăvara și toamna mă afundam în noroi până mai sus de glezne, vara umblam negru ca un drac, mă bălăceam toată ziua în apa limpede a Vâgnăului, și iarna eram cu sania pe derdeluș. Fericit trebuie să fi fost copilul acela!

Și iată și casa. Parcă nu s-a schimbat nimic. Cobor și încremenesc: în curte, cu un furtun din care gâlgâia vesel apa; muribundul udă iarba și florile.

În vacanțele studentești lucram. Ce se găsea. Și nu era deloc ușor să găsești. Am făcut inclusiv pe ospătarul în restaurantul unui prieten tânăr și gâlcos, care atunci își lăsa barbă și mustăți. Nu mă interesa cine e și cum a ajuns el să-și facă ditamai restaurantul într-un fost parc, pe care primăria, din motive obiective probabil,